

The background features several large, abstract orange shapes: a large circle in the top right, a triangle on the left, a trapezoid on the right, a square in the bottom left, and another circle in the bottom right.

**Överenskommelsen mellan regeringen,
idéburna organisationer inom integrationsområdet
och Sveriges Kommuner och Landsting**

Parternas återrapportering

Verksamhetsåret 2014

**Överenskommelsen mellan regeringen,
idéburna organisationer inom integrationsområdet
och Sveriges Kommuner och Landsting**

Parternas återrapportering

Verksamhetsåret 2014

Innehåll

En årlig rapport	5
Parternas återrapportering	17
Parternas utgångspunkter och åtaganden	17
Regeringen	18
Idéburna organisationer	25
Sveriges Kommuner och Landsting	28
Bilagor	
Bilaga 1 Styrgruppens sammansättning	31
Bilaga 2 Anslutna organisationer	33

En årlig rapport

Nedan följer en rapportering av det gemensamma uppföljningsarbetet för 2014 samt de olika parternas åtgärdsrapporter utifrån Överenskommelsen inom integrationsområdet. Varje part äger sin egen del av uppföljningen. För de gemensamma inledande delarna står styrgruppen, d.v.s. representanter för de tre parter som ansvarar för uppföljningen av Överenskommelsen inom integrationsområdet. Styrgruppen ska enligt regeringsbeslut rapportera årligen.

Bakgrund

Regeringen fattade den 15 januari 2009 beslut om att inleda en dialog om relationerna mellan regeringen, Sveriges Kommuner och Landsting samt de idéburna organisationerna inom integrationsområdet (Dnr IJ2009/60/UF). Några av utgångspunkterna för integrationsdialogen var fastlagda innan processen startade, såsom att principerna från Överenskommelsen inom det sociala området (Dnr IJ2008/2110/UF) skulle ligga till grund även för Överenskommelsen inom integrationsområdet. Efter en dialog med drygt 120 organisationer, och med Sveriges Kommuner och Landsting som observatörer, fattades beslut om en överenskommelse den 20 april 2010 (Dnr IJ2009/2235/UF). I och med regeringsbeslutet om Överenskommelsen inom integrationsområdet så inbjöds de organisationer som omfattats av dialogen att underteckna Överenskommelsen. Hittills har 42 organisationer varav merparten är riksorganisationer och paraplyorganisationer anslutit sig (se bilaga 2).

Under 2011 konstituerades en styrgrupp som leder arbetet med uppföljningen utifrån den fastlagda budgeten. Styrgruppen består av representanter från de tre parterna och möts ca sex ggr per år. I överenskommelsen står att regeringen har för avsikt att följa upp denna överenskommelse årligen. För detta ändamål har regeringen avsatt 900 tkr per år. Medlen fördelas av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (f.d. Ungdomsstyrelsen). Uppföljningen ska i första hand gälla de gemensamma samt de partspecifika åtaganden som finns i överenskommelsen. Uppföljningen ska även innehålla en årlig konferens, en årlig rapport samt en årlig tematisk studie. Överenskommelsen inom integrationsområdet är nationell. Icke desto mindre är parterna överens om att den mesta verksamheten sker på det lokala och regionala planet. Därför är det av stort värde att man redan på ett tidigt stadium av det nationella uppföljningsarbetet fått så god spridning till det lokala planet hos flera av de organisationer som anslutit sig till Överenskommelsen inom integrationsområdet.

Styrgruppens arbete och roll

Styrgruppens uppdrag består i första hand av att utgöra den mekanism där parterna gemensamt ansvarar för uppföljning och spridning av Överenskommelsen inom integrationsområdet. Uppföljningsarbetet består av ett gemensamt förankringsarbete och att stödja genomförandet av åtgärder hos respektive part.

Arbetet bör präglas av:

- **Självständighet och oberoende** – varje part äger sina egna åtgärder och har rätt till sin integritet
- **Öppenhet och insyn** – varje part är så öppen man kan vara med att dela sin process
- **Dialog** – parterna har en ömsesidig kommunikation och lyssna både aktivt och proaktivt till varandra
- **Långsiktighet** – att skapa strukturer för långsiktig hållbarhet och behålla riktningen i arbetet

Varje part kan delta i styrgruppen med högst fyra personer per möte, inklusive ordförande. Ordförandeskapet cirkulerar ett år i taget. Vice ordförande väljs från en annan part än ordförandeskapets och konsulteras inför varje styrgruppsmöte. Idéburna organisationerna bör alltid vara antingen ordförande eller vice ordförande. För att gruppen effektivt ska kunna fullgöra sitt uppdrag möts den regelbundet för att följa upp och strukturera sina gemensamma åtaganden. En stående dagordning har upprättats med en given arbetsordning. Beslut om eventuella gemensamma åtaganden och åtgärder fattas i konsensus.

Verksamheten under 2014

Styrgruppen beslutade en verksamhetsplan för 2014 vars övergripande syften var att:

- göra Överenskommelsen inom integrationsområdet känd
- skapa förutsättningar för ett effektivt samarbete mellan parterna
- följa upp Överenskommelsen på nationell nivå samt
- stödja de regionala och lokala processer som uppstår till följd av förankrings- och spridningsarbetet med Överenskommelsen.

För att uppnå dessa syften bestämde styrgruppen att följande aktiviteter skulle genomföras:

- ett fortsatt stöd till det lokala och regionala arbetet med att sprida överenskommelsen utifrån de genomförda regionala konferenserna under 2011-2013;

- återuppta rundabordssamtalet mellan Arbetsförmedlingen och organisations-företrädare som initierades 2012 och eventuellt med andra myndigheter;
- genomföra en konferens i samband med parternas årliga återrapportering;
- sprida resultaten från studien om somalisk familjeåterförening i Borlänge, Sundsvall, Rosengård (Malmö) och Växjö genom lokala/regionala seminarier i dessa kommuner;
- medverka i Tylösandsveckan genom bemanning av en informationsmonter samt
- att dokumentera verksamheten i en årlig rapport.

Rundabordssamtalet mellan Arbetsförmedlingen och organisationsföreträdare genomfördes inte.

Det regionala och lokala arbetet med spridning av Överenskommelsen inom integrationsområdet

Arbetet med spridning av Överenskommelsen inom integrationsområdet började hösten 2011 då fyra konferenser anordnades i Stockholm, Göteborg, Boden och Sundsvall. Året därpå anordnades två konferenser, den ena i Köping och den andra i Malmö. 2013 anordnades en konferens i Ronneby. Dessa konferenser dokumenterades i sammanfattande rapporter som utkom året efter att konferenserna ägde rum. Rapporterna är även samlade i skriften "Sammanfattande rapport från sju regionala konferenser inom integrationsområdet 2011 – 2013" som utkom 2014.

Arbetet med de regionala konferenserna var tänkt som en startpunkt för att sprida Överenskommelsen inom integrationsområdet och att stimulera en dialog i överenskommelsens anda. Överenskommelsens parter träffas som jämbördiga för att diskutera integration och etablering som en samhällsfråga som angår alla och som alla kan bidra till. Arbetet efter dessa regionala konferenser har fortsatt på olika sätt, med uppföljningskonferenser eller med möten av olika slag. I det följande kommer att ges en överblick över det arbete som gjorts fram till vintern 2014/2015.

Stockholm

Den regionala konferensen i Stockholm 2011 anordnades av SIOS (Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige) och Afrosvenskarnas Riksförbund. Konferensen fokuserade på arbetslivet, brister i integrationspolitiken och skolan samt bemötandefrågor inom sjukvård, skola och arbetsliv. Antalet deltagare var ca 120 personer.

Arbetet efter den regionala konferensen 2011 har fortsatt med möten mellan organisationer, kommunala politiker och myndigheter i Stockholms län. Detta har skett främst i form av rundabordsamtal för att ringa in gemensamma intresse- och arbetsområden samt arbetsformer. En informations- och diskussionskväll genomfördes i form av en hearing i Riksdagen 2013 och samma år anordnade Länsstyrelsen ett dialogmöte. Under 2014 utökades organisationernas arbetsgrupp att omfatta SIOS, Afrosvenskarnas Riksförbund, Hela Sverige ska leva, Kurdiska Riksförbundet, Somaliska Riksförbundet i Sverige och Italienska Riksförbundet. Dialogen med Länsstyrelsen fortsatte i syfte att anordna en större konferens under första halvåret 2015. Ett organisationsmöte i mars 2015 genomfördes i samarbete mellan arbetsgruppen och Studiefrämjandet i Stockholm. Ett tjugotal organisationer deltog, varav de allra flesta har skrivit under Överenskommelsen inom integrationsområdet.

Syftet med organisationsmötet var att diskutera vilka behov finns i dag i Stockholms län när det gäller integration, vad organisationer kan göra i samverkan och vilka förutsättningar finns för att upprätta en Överenskommelsen inom integrationsområdet i Stockholms län. Mötet konstaterade en ökad segregation och diskuterade vad organisationer kan göra tillsammans för att motverka den. Det beslutades att bilda en arbetsgrupp med mandat att starta en dialog som bör utmynna i tecknandet av en regional överenskommelse.

Göteborg

Den regionala konferensen i Göteborg 2011 anordnades av Plattform Göteborg, ett nätverk av organisationer bestående av Caritas Angered, Individuell Människohjälps, KFUM Göteborg, Röda Korset, Göteborgs Räddningsmission och Svenska kyrkan i Göteborg som samarbetade kring integrations- och flyktingfrågor. Fokus på konferensen var livet i förorten, delaktighet i allmänhet och bostadssegregation. Antalet deltagare var ca 100 personer.

Våren 2012 påbörjades en process för att öka antalet föreningar i arbetet för ett öppet, välkomnande Göteborg. Det ledde till ett nätverk som nu går vid namn Integrationsdialogen Göteborg som samlar ett trettiotal aktörer.

Integrationsdialogen Göteborg har arbetat med att sprida Överenskommelsen sedan dess genom att anordna möten och konferensen. 2014 anordnades en konferens med tema "Ett bättre mottagande för barn och familjer". Under konferensen avhandlades två frågor, vilka behov ser man hos målgruppen och kring vad man skulle kunna samverka om. Arbetsgrupperna konstaterade ett stort behov av rätt samhällsinformation och stöd till föräldrar, bättre sfi och bättre samordning för nyanlända som ibland måste ha kontakt med ett trettiotal myndigheter.

Angående samverkan finns det en rad åtgärder, bland annat inkludering av den ideella sektorn i myndigheternas arbete för att skapa delaktighet, bättre samverkan mellan organisationer och spridning av vad organisationer och myndigheter gör.

Det har funnits en diskussion under en längre tid inom Integrationsdialogen Göteborg om vilka vägar som är lämpliga att gå för nätverket. Genom en enkät som genomfördes under 2014 visades att alla som svarade enkäten var positiva till nätverket, men att det behövs förändringar när det gäller struktur, rutiner och processer.

Norrbotten – Boden och Luleå

Den regionala konferensen i Norrbotten anordnades i Boden 2011 av Hela Sverige ska leva Norrbotten. Fokus på konferensen var behov av arbetskraft och insatser för minskad utflyttning samt arbete mot fördomar och rasism. Deltagare var ca 70 personer. Sedan dess har arbetet fortsatt med kontakter med Länsstyrelsen, övriga myndigheter och kommuner och anordnande av seminarier och konferenser för att finna former för samverkan.

Hela Sverige ska leva Norrbotten har under 2014 bl.a. aktivt deltagit i gruppen RAI, Regional arbetsgrupp inom integrationsområdet, under ledning av Länsstyrelsen. RAI består av 18 organisationer och myndigheter. RAI ska vara en plattform där strategiska utvecklingsområden i länet lyftas och ska samla motiverade aktörer som kan delta i länets integrationsarbete utifrån egna förutsättningar och mål. RAI ska även vara ett lärande nätverk som både samlar och för ut kunskap om integrationsfrågor.

En konferens anordnades i slutet av november tillsammans med Länsstyrelsen i Norrbottens län, "Civilsamhällets betydelse för en lyckad integration". Konferensen samlade omkring 50 deltagare i Luleå och handlade om hur kommuner kan involvera lokalsamhället i integrationsarbetet.

Vad man kan se i Norrbotten är att civilsamhällets roll i en lyckad integration blir allt tydligare, allt fler föreningar och andra ideella krafter tar ett allt större ansvar i processen. Vad som saknas är ekonomisk stöttning till lokalsamhället. Det är inte bara bostäder som bidrar till en lyckad första tid i Sverige. En faktor som har större betydelse är att de nyanlända känner sig välkomna av ortens befolkning som vill ha flera invånare.

Samverkan mellan olika aktörer är oerhört viktig om man vill lyckas. Alla vinner på att samarbeta. Lokala överenskommelser mellan kommunen, länsstyrelsen och organisationerna behövs.

Sundsvall

Den regionala konferensen i Sundsvall anordnades 2011 av Röda Korset, 5 i 12-rörelsen, Caritas Sverige, Studieförbundet Ibn Rushd och Länsstyrelsen Västernorrland. I konferensen betonades flyktingmottagning, önskan om ökad inflyttning och etableringsreformen i praktiken. Deltagare var ca 75 personer. Sedan dess har Röda Korset i Sundsvall samordnat arbetet. Det har hållits uppvaktningar, workshops och konferenser.

Arbetet med att komma fram till en överenskommelse inom integrationsområdet börjar ge resultat i Sundsvalls kommun. Röda Korset i samarbete med Sundsvalls kommun bjöd in en rad organisationer och kommunala organ, bland annat kommunens integrationsråd, till ett heldagsmöte för att diskutera överenskommelsearbetet i januari 2015. En arbetsgrupp med representanter från olika idéburna organisationer har också bildats.

Under 2014 har Röda Korset inbjudit till eller varit delaktig i flera möten där möjligheter till samverkan diskuterats. Röda Korset bjöd in till en integrationsdag i januari 2014 och deltog aktivt i Mångfaldagen som anordnas av kommunens integrationsråd. Röda Korset tillsammans med andra organisationer deltar också i integrationsrådet. Internt har Röda Korset bildat en arbetsgrupp för att arbeta med migrations- och integrationsfrågor och samverka med andra organisationer.

Röda Korset har under året varit delaktiga i arbetet med framtagande av en överenskommelse inom det sociala området på regional nivå. Detta arbete har varit lärorikt och erfarenheterna är helt klart av betydelse för det arbete som nu har påbörjats inom integrationsområdet.

Mellansverige – Köping, Eskilstuna och Valdemarsvik

Den första regionala konferensen anordnades i Köping 2012 av en grupp organisationer bestående av SIOS Mellansverige, Hela Sverige ska leva, Svenska kyrkan, Hyresgästföreningen, Bilda och Folkets Hus och Parker. Temat för konferensen var hur Överenskommelsen inom integrationsområdet kunde användas i integrationsarbetet i Mellansverige. Landshövdingen i Västmanlands län och kommunala företrädare för Köpings kommun närvarade samt ett sextiotal deltagare. Tyngdpunkten på konferensen låg på organisationernas roll och villkor inom integrationsprocessen.

Arbetsgruppen anordnade i mars 2014 en konferens i Eskilstuna, den här gången under temat hur Överenskommelsen inom integrationsområdet kunde användas i integrationsarbete i Södermanlands län. Landshövdingen och ett av kommunalråden i Eskilstuna närvarade samt en fyrtiotal deltagare. Föreningarna presenterade sin verksamhet och kommunen verksamheten med flyktingguide i ett ömsesidigt utbyte för att skapa kontaktytor och framtida dialog.

Den tredje regionala konferensen anordnades i Valdemarsvik i Östergötlands län i mars 2015. Konferensen anordnades av SIOS Mellansverige, Hela Sverige ska leva, Bilda och Svenska kyrkan i samverkan med Valdemarsviks kommun och Länsstyrelsen Östergötland. Landshövdingen i Östergötland, kommunalrådet i Valdemarsvik och företrädare för Migrationsverket och Arbetsförmedlingen närvarade samt ca ett sjuttio-tal närvarade. Kring mottagande, demografi, mångfald och tillväxt växte dialogen samman. Hur ser förutsättningarna ut för små kommuner på landsbygden för att ta emot och behålla flyktingar och andra migranter? Det redogjordes för goda exempel och man diskuterade vad som krävs av organisationer och myndigheter för god samverkan och integration samt hur man går från ord till handling.

Malmö

Den regionala konferensen "Integration genom interaktion" anordnades 2012 i samverkan mellan SIOS Syd, Region Skåne, Malmö stad, Kommunförbundet Skåne, Länsstyrelsen Skåne, Folksam och ABF. Landshövdingen i Skåne län, Regionrådet i Region Skåne och Kommunfullmäktigeordförande närvarade med ca 150 deltagare. Konferensen fokuserade på integrationsarbete i allmänhet och diskriminering inom olika samhällsområden.

Konferensen "Integration och mångfald i lokalsamhället" hölls i november 2014 i Malmö på Limhamns Folkets Hus och var en uppföljning av den regionala konferensen som genomfördes 2012. Konferensen anordnades på initiativ av Iransk-svenska föreningen i Malmö, SIOS Syd, Hela Sverige ska leva och Svenska kyrkan i samarbete med Malmö stad, Region Skåne, Länsstyrelsen Skåne och Nätverket Idéburen sektor i Skåne. Ett sjuttio-tal deltagare närvarade. Konferensens övergripande tema handlade om utveckling och samarbete inom överenskommelsen mellan olika aktörer i Skåne. I regionen har sedan sju-åtta år tillbaka utvecklas olika strukturer för samverkan myndigheter emellan och mellan myndigheter och den idéburna sektorn. Det finns dock utrymme för utveckling. Det behövs en förändring av de processer som idag används för styrning att de ska inkludera fler. Hur man arbetar fram ett partnerskap med den lilla föreningen och den stora kommunen som jämbördiga partner. Vidare behövs en grundläggande diskussion innan man bestämmer om en insats ska vara i offentlig eller idéburen regi. En annan fråga är om det går att ha överenskommelser inom flera olika områden. Andra problem är att föreningslivet är oerhört beroende av projektmedel och att beslutsvägarna är alldeles för långa. En övergripande slutsats är att den offentliga och den ideella/idéburna världen måste bli bättre på att mötas och på att kommunicera kring dessa och andra utvecklingsområden.

Blekinge och Kalmar län – Ronneby och Karlskrona

En regional konferens som omfattade Blekinge och Kalmar län genomfördes i Ronneby 2013 i samverkan mellan SIOS, Länsbygderåden och Länsstyrelserna i Blekinge och Kalmar län. Närvarande var landshövdingar i Blekinge och Kalmar län samt ca 180 deltagare. På konferensen kom en utökad önskan fram om att ”komma till verkstaden”, att arbetet som vi enats runt ska komma till stånd. En annan synpunkt var önskan om ett mer flexibelt och mer okonventionellt regelverk för att tillmötesgå behov och finna nya samverkansformer som kan finansieras.

I december 2014 genomfördes en uppföljningskonferens i Karlskrona. Länsbygderåden i Blekinge och Kalmar som ingår i Hela Sverige ska leva, tillsammans med Länsstyrelserna i Blekinge och Kalmar och SIOS anordnade en konferens om hur Sveriges föreningar kan bidra till ökade integration i samhället. Inbjudet var föreningslivet i de båda länen. Deltagare var ca 80 personer. Talare var ordförande i Länsbygderådet i Blekinge, Landshövding i Blekinge, SIOS som representant för styrgruppen för uppföljningen av Överenskommelsen inom integrationsområdet, Hela Sverige ska leva, Regionförbundet i Kalmar, Arbetsförmedlingen i Blekinge, Grön Resurs från Karlshamn samt Svenska kyrkan.

De mest förekommande svaren från grupparbetena om hur Sveriges föreningar kan bidra till ökade integration i samhället var följande: Extra kommunbidrag för nysvenska medlemmar, inrättandet av en föreningskoordinator, fadderskap, föreningar bör ingå i länets Integrationsråd, hitta samarbetsformer mellan föreningar, i större utsträckning ta vara på ”gamla” nyanländas erfarenheter samt hitta former för uppsökande verksamhet i det dagliga livet (arbetsplats, skola).

Efter konferensen inkom önskemål om att ha ett årligt evenemang kring idéburna sektorn och integrationsarbetet. Detta kommer Länsstyrelsen i Blekinge att åta sig och bjuder även Länsbygderådet och andra idéburna sammanslutningar att delta som arrangörer.

Årlig konferens

Konferensen i Stockholm den 25 november 2014 var en del av uppföljningen av Överenskommelsen inom integrationsområdet som 2010 tecknades av regeringen, Sveriges Kommuner och Landsting och idéburna organisationer aktiva inom integrationsområdet. Konferensen syftade till att lyfta fram lärdomar och ge inspiration i hur den idéburna och den offentliga sektorn kan samverka.

Maria Nilson från regeringskansliet var moderator på förmiddagen. Då lyftes det nationella och kommunala perspektivet fram genom Riksrevisionens rapport ”Staten och det civila samhället i integrationsarbetet”. Det kommunala perspektivet lyftes fram genom redogörelser av och diskussioner runt rapporten ”Dialog och överenskommelser med civilsamhället” från Sveriges Kommuner och Landsting.

Pia Redlund från den idéburna sektorn (Sociala Missionen) som var moderator på eftermiddagen, presenterade programmet för eftermiddagen. Den ägnades åt fördjupning inom överenskommelsens arbete i praktiken. I fokus var familjeåterföreningen av somaliska familjer som belystes dels utifrån studien "Överenskommelsen inom integrationsområdet och somalisk familjeåterförening" men också genom det panel-samtal som genomfördes. Pia Redlund såg dagen som en stoppunkt där vi fick en konkret genomlysning av hur integrationsprocessen fungerar.

Under konferensen satt deltagarna vid runda bord med en blandad fördelning av representanter från de olika sektorerna vid alla borden. Detta skulle skapa bra förutsättningar för gruppdiskussioner och dialog mellan deltagarna. Vid inledningen av konferensen fick deltagarna möjlighet att presentera sig för varandra i grupperna runt borden.

Under konferensen var de tre parterna representerade. Från den idéburna sektorn var det flest deltagare följt av representanter från kommunerna och Sveriges kommuner och landsting och därefter representanter från regeringskansliet och myndigheter. Totalt var 87 personer anmälda till konferensen.

Sammanfattande slutsatser

Konferensen har fokuserat på genomförandet av arbetet inom överenskommelsen inom integrationsområdet i praktiken. Detta gjordes genom presentation av Roberto Scaramuzzinos studie om den somaliska familjeåterföreningen och Riksrevisionens granskning om staten och civilsamhället i integrationsprocessen. Det centrala i Roberto Scaramuzzinos studie var reflekterandet och utvärderandet av samverkan mellan de tre parterna. I detta uppmärksammades uppföljningen av hur väl det kan anses att denna samverkan följer de sex principerna. Genom att fokusera på den somaliska familjeåterföreningen och Riksrevisionens granskning kunde konferensen diskutera genomförandet av överenskommelsen i praktiken, med dess styrkor och svagheter. Roberto Scaramuzzinos studie visade att skillnaden mellan de olika kommunerna inte var så stor och att den var oberoende av politiskt styre. Det har också visat sig att många uppfattar systemet för mottagande etablering och integration som komplicerat. Det kan då ses ett behov av samverkansprojekt för att motverka olika exkluderande effekter.

Slutsatserna från Riksrevisionens rapport är att civilsamhällets organisationer inte är utförare mot ersättning inom den statliga integrationspolitiken i den utsträckning så som det var avsett. Den civila sektorn har istället en annan mer kompletterande roll. Därmed kan inte heller den mångfald av insatser som iakttas ha vuxit fram såsom avsågs med överenskommelsen. Riksrevisionens granskning visar att det behövs ytterligare åtgärder för att skapa förutsättningar för civilsamhället att medverka som utförare och därmed skapa den önskade mångfalden.

De idéburna organisationerna lyfte under konferensen fram att det behövs fler åtgärder för att kunna implementera överenskommelsen och undanröja de hinder som finns. Överenskommelsen behöver också ingå i regeringens samlade syn på politiken och de bör skicka en tydlig signal till berörda myndigheter gällande överenskommelsen inom integrationsområdet. Vad gäller finansiering behövs det i större utsträckning möjliggöras för idéburna organisationer att delta. Detta kan ske genom att formerna anpassas, till exempel har organisationerna svårt att i dag konkurrera vid upphandlingar. Men det kan också handla om att möjliggöra en långsiktighet i organisationernas verksamhet och ge dem utrymme att delta vid konferenser, möten och liknande.

Studie om Somalisk familjeåterförening

Den årliga tematiska studien inom integrationsöverenskommelsen påbörjades under hösten 2012. Studiens syfte är att följa upp principerna i överenskommelsen i förhållande till hur familjeåterföreningen går till i Rosengård (Malmö), Borlänge, Sundsvall och Växjö. Studien slutfördes under hösten 2014 med titeln "Överenskommelsen inom integrationsområdet och somalisk familjeåterförening – Mottagande, etablering och integration i fyra svenska kommuner". Studien presenterades i Borlänge och Sundsvall. Företrädare för Växjö, Borlänge och Sundsvall medverkade i den nationella konferensen inom Överenskommelsen inom integrationsområdet i slutet av november.

Sammanfattning av studien

Överenskommelsen inom integrationsområdet syftar till att förtydliga relationen mellan staten, kommunerna och det civila samhället inom detta område, att utveckla former och metoder för att skapa bättre förutsättningar för civilsamhällesorganisationerna samt att belysa hur dessa organisationer kan utvecklas som utförare utan att förlora sin självständiga roll. Överenskommelsen bygger på sex principer som ska präglade relationerna mellan offentliga organisationer och organisationer inom det civila samhället: självständighet och oberoende, dialog, kvalitet, långsiktighet, öppenhet och insyn samt mångfald.

Denna tematiska studie inom integrationsöverenskommelsen syftar till att följa upp de sex principerna i överenskommelsen inom integrationsområdet i förhållande till hur den somaliska familjeåterföreningen går till i fyra strategiskt valda kommuner i Sverige: Borlänge, Malmö, Sundsvall och Växjö. Syftet operationaliseras genom tre frågeställningar:

- 1) Hur sker samverkan mellan offentliga organisationer och civilsamhällesorganisationer i mottagandet, etableringen och integrationen av

de somaliska familjerna med fokus på beslutsfattande (vad som bör göras), implementering (vad som görs) och utfall (konsekvenser)?

2) På vilket sätt förhåller sig denna samverkan till principerna i Överenskommelsen?

3) Hur påverkar denna samverkan de somaliska familjernas mottagande, etablering och integration?

Studien baseras främst på 27 intervjuer med kommunala tjänstemän och politiker, tjänstemän från Arbetsförmedlingen och representanter för civilsamhällesorganisationer, inklusive somaliska föreningar. De kommuner som har involverats har valts ut eftersom de har en relativt stor grupp somalier i sin befolkning och har på så vis omfattats av återföreningen. Viktigt har varit att nå en viss spridning vad gäller storlek, politiskt styre men också formalisering av samverkan mellan stat, kommun och organisationer inom det civila samhället.

Analysen av intervjuerna har gjorts i ljuset av teoretiska resonemang kring den organisatoriska logiken bakom olika samhällssektorer: privat, offentlig och ideell. Fokus har vidare varit på dessa sektorer inbördes relationer och ansvarsfördelning. Nutida förändringar inom välfärdsområdet t.ex. privatiseringen av välfärdstjänster och inom integrationsområdet t.ex. etableringsreformen, har också beaktats. Analysen utvecklas genom fyra olika teman: Den kommunala förvaltningens organisering efter etableringsreformen; Arbetsförmedlingens nya uppdrag; Samverkan med det organiserade civilsamhället; Projekt, partnerskap och andra samverkansformer.

Studien visar att samverkan mellan stat, kommun och civilsamhällesorganisationer förekommer i alla kommuner. Denna samverkan bygger i mycket liten utsträckning på att organisationer inom det civila samhället intar en roll som utförare på uppdrag av det offentliga. I det lokala verkar det emellertid som att relationerna mellan det offentliga och civilsamhället är starka och inbäddade i samverkansformer som är etablerade och förankrade genom praxis sedan lång tid tillbaka. De vanligaste formerna för samverkan bygger på mer eller mindre formella forum och arenor för samråd, finansiering av verksamheter via föreningsbidraget samt samverkansprojekt, ofta med inslag av EU-finansiering. De somaliska organisationerna verkar dock ha svårt att mobilisera resurser och vänder sig ofta mer inåt mot den somaliska gruppen än utåt mot majoritetssamhället. En del somaliska föreningarna deltar dock i olika projekt och är synliga aktörer i det lokala integrationsarbetet.

Dialog, partnerskap och andra samverkansformer mellan offentliga organisationer och organisationer inom det civila samhället som arbetar inom integrationsområdet verkar trots allt vara något som alla aktörer

stödjer. Det skapar förutsättningar för nya lösningar som kan gynna målgruppen, och i synnerhet de individer vars behov de befintliga organisationernas verksamheter inte riktigt lyckas möta. Samverkan skulle potentiellt kunna underlättas av lokala överenskommelser. Frågan kring samverkan och överenskommelser på lokal nivå väcker dock en diskussion kring vilken samhällsutveckling som ska eftersträvas och hur ansvaret mellan offentlig och ideell sektor ska fördelas.

Tylösandsveckan och medverkande i andra konferenser

Styrgruppen bemannade en informationsmonter i början av Tylösandsveckan som är en viktig mötesplats i integrationsfrågor för framför allt kommuner och landsting. Tylösandsveckan ägde rum i slutet av maj. Detta gav tillfälle att berätta om arbetet i ÖKI.

Samtliga tre parter i styrgruppen för uppföljningen av ÖKI medverkade också i konferensen "Etablering av nyanlända på landsbygden i september i Uppsala. Konferensen anordnades i samverkan mellan Länsstyrelsen Uppsala län, Uppsala kommun, Hela Sverige ska leva och SIU, Samarbetsorganisationen för invandrarföreningar i Uppsala.

Styrgruppen medverkade också i ett samtal om "... Hur samverkan och dialog kan skapas mellan det offentliga och de idéburna organisationerna för ökad integration i Jämtlands län". Samtalet anordnades i Östersund i oktober i samverkan mellan Hela Sverige ska leva, Cooppanion kooperativ utveckling, Samordningsförbundet och Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Den fortsatta verksamheten med överenskommelsen

Styrgruppen för överenskommelsen inom integrationsområdet ser positivt på det arbete som gjorts sedan uppföljningsarbetet satte igång. Mycket återstår dock att utveckla – gemensamt och hos var och en av parterna. De gemensamma utmaningarna framöver blir att fortsätta sprida överenskommelsen som verktyg och följa upp hur den kan fungera i praktiken. Ett gemensamt mål är också att fler organisationer ska ansluta sig till överenskommelsen inom integrationsområdet och att fler myndigheter aktivt involveras i arbetet.

Parternas återrapportering

Parternas utgångspunkter och åtaganden

Regeringen

Regeringen tog år 2008 initiativ till en dialogprocess med ideella organisationer inom integrationsområdet. Detta arbete ledde till att staten tecknade en överenskommelse inom integrationsområdet med civila samhället och Sveriges kommuner och landsting i april 2010. Överenskommelsen utgör en gemensam grund för samverkan mellan de tre parterna. Etableringsreformen, men också integrationsfrågor i stort är fokus för överenskommelsen. Bättre utbildningsmöjligheter och utbildningsresultat, ökad sysselsättning och minskat utanförskap är exempel på målsättningar för att uppnå en ökad integration. I detta arbete ryms också likabehandling och anti-diskriminering. Insatserna för ett bättre mottagande inom etableringsreformen gäller utrikesfödda och nyanlända. Övriga integrationsinsatser är främst en del av den generella politiken.

Sveriges Kommuner och Landsting

Sveriges Kommuner och Landsting har välkomnat att den tidigare regeringen tog initiativ för att skapa bättre förutsättningar för de idéburna organisationerna att delta i mottagandet och etableringen av nyanlända. Det är angeläget, inte minst med anledning av den situation som råder i världen i dag med det största antalet människor på flykt sedan andra världskriget, bland annat på grund av kriget i Syrien. Det har även inneburit att Sverige har ett högt asyl- och flyktingmottagande då många av dem som lyckas ta sig till Europa söker sig hit. Enligt Migrationsverkets prognos kommer mottagandet att vara fortsatt högt de närmaste åren. För att alla nyanlända personer ska kunna få en bra start på sitt liv i Sverige är det idag mer angeläget än någonsin att alla samhällets insatser mobiliseras för att tillsammans skapa förutsättningar för en framgångsrik integration. Civilsamhället spelar en viktig och nyskapande roll vid mottagandet av flyktingar i kommunerna. Det finns därför ett stort behov av att lyfta det civila samhället som en viktig samverkanspart i mottagandet av nyanlända där deras insatser är ett betydelsefullt komplement till de insatser som görs i offentlig regi. Det finns en lång tradition av samarbete och samverkan mellan kommuner, landsting och regioner respektive de idéburna organisationerna. För att det ska förbli en styrka för samhällsutvecklingen som helhet behöver samspelet bygga på ett ömsesidigt samförstånd för respektive parts uppdrag och inriktning. Kommuner, landsting och regioner ser ett ökat

behov av att samverka med civilsamhället på lokal och regional nivå. SKL:s förhoppning och vilja är att överenskommelsen på integrationsområdet ska främja den utvecklingen. Den framtida utmaningen består i att hitta former för en god samverkan och ta initiativ som verkligen främjar att på ett bra sätt ta emot nyanlända.

Idéburna organisationer

Ett stort antal idéburna organisationer med verksamheter inom integrationsområdet har deltagit i dialogen inför Överenskommelsen inom Integrationsområdet. För organisationernas del fanns följande gemensamma syften och utgångspunkter för att medverka i processen. Att som oberoende och självständiga aktörer bidra med kompetens och erfarenhet till nyanländas etablering och integration på ett mer effektivt sätt. Att definiera villkor för relationen mellan de idéburna organisationer som arbetar med nyanländas etablering och integration och den offentliga sektorn. Att i dialog och samverkan med regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting identifiera och undanröja hinder samt föreslå och genomföra åtgärder som underlättar individers etablering och som förbättrar samhällets förmåga att anpassa rådande strukturella och institutionella förhållanden när det gäller integration.

Regeringens återrapportering

Regeringen fattade beslut den 14 april 2010 (IJ2009/2235) om Överenskommelsen mellan regeringen, idéburna organisationer inom integrationsområdet och Sveriges Kommuner och Landsting. I detta beslut fastslogs regeringens handlingsplan. Flertalet av åtgärderna är nu genomförda. Regeringen har inte fattat beslut om en ny åtgärdsplan.

Regeringens åtgärdsplan

1. Regeringen avser att, mot bakgrund av de svårigheter som de ideella organisationerna har beskrivit under dialogen, tillsammans med bland andra Migrationsverket och ESF-rådet verka för att förfarandet rörande ansökningar om bidrag till integrationsprojekt förenklas.

Återrapporterad och avslutad 2012

2. Inom ramen för det urbana utvecklingsarbetet har regeringen tecknat lokala utvecklingsavtal med 21 kommuner för perioden 2008–2010. Av förordningen (2008:348) om urbant utvecklingsarbete framgår att boendeorganisationer och andra organisationer bör ingå i det lokala utvecklingsarbete som bedrivs på grundval av avtalen. Regeringen avser att, inom ramen för detta arbete, särskilt följa hur de ideella organisationerna medverkar i de lokala partnerskapen och tillsammans med

berörda kommuner verka för att lokala organisationer i större utsträckning kan delta i utvecklingsarbetet.

De lokala utvecklingsavtalen upphörde att gälla vid årsskiftet 2011/12 och ersattes av urban utveckling. Inom det urbana utvecklingsarbetet utgör det civila samhället en viktig aktör på lokal nivå. Boverket ska i uppföljningen av prestationsbaserade stimulansmedel till de kommuner och stadsdelar som omfattas av urban utveckling från och med 2012 (A2013/1192/IU) undersöka om det civila samhällets organisationer är en del av det urbana utvecklingsarbetet. Uppdraget kommer att slutredovisas 15 oktober 2015.

3. Regeringen avser att genomföra ett treårigt projekt som syftar till att underlätta nyanlända invandrares etablering på arbetsmarknaden genom mentorskap på grundval av yrke, utbildning eller tidigare erfarenhet. Verksamheterna ska kunna bedrivas av bland annat organisationer inom det civila samhället, och det yrkesinriktade mentorskapet ska kunna kombineras med inslag av till exempel vägledning till studier eller till engagemang inom organisationer. Ungdomsstyrelsen ska under 2010 fördela 5 miljoner kronor för verksamheterna med stöd av förordningen (2010:84) om statsbidrag för verksamheter med yrkesinriktat mentorskap.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor En effektutvärdering har genomförts en effektutvärdering som har följt upp effekterna utifrån fyra olika utfallsmått som på olika sätt kan mäta om individen har inkluderats eller närmat sig arbetsmarknaden. Studien visade en signifikant positiv effekt för män på utfallsmåttet har haft en inkomst från eget arbete eller eget företagande överstigande 42 800 kronor.

4. I propositionen Nyanländas invandrares arbetsmarknadsetablering – egenansvar med professionellt stöd (2009/10:60) föreslår regeringen att en rätt införs för nyanlända flyktingar m.fl. att välja en personlig etableringslots som stöd i etableringen. Etableringslotsen ska få statlig ersättning bland annat baserat på prestationer och resultat. Idéburna organisationer kommer ha möjlighet att erbjuda lotstjänster på lika villkor som andra aktörer.

Mot bakgrund av att systemet med etableringslotsar i praktiken inte har fungerat enligt etableringsreformens intentioner föreslås i Ds 2015:26 att etableringslagens krav på att nyanlända ska ha rätt att välja en etableringslots upphör att gälla 1 januari 2016.

5. Kommuner ska, enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, ge de nationella minoriteterna (judar, romer, samer, sverigefinnar och tordedalingar) möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor. I förarbetena till lagen (prop. 2008/09:158 s. 40) anges att särskilt minoriteternas organisationer bör lyftas fram i dessa dialoger.

Uppföljningen av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk hanteras inte inom integrationspolitiken och någon redovisning av arbetet redovisas därför inte i detta sammanhang.

6. Delegationen för romska frågor (Ju2006: 10) ska senast den 30 juni 2010 lämna förslag på hur romers livsvillkor i samhället ska kunna förbättras. Länsstyrelsen i Stockholms län har fått i uppdrag (IJ2009/2169/DEM, IJ2009/2285/DISK) att stödja de kommuner som påbörjat ett utvecklingsarbete avseende den romska minoriteten, samt för att förmedla kontakter mellan den romska minoriteten och ansvariga myndigheter.

Strategin för romsk inkludering hanteras inte inom integrationspolitiken och någon redovisning av arbetet efter delegationens förslag redovisas därför inte i detta sammanhang.

7. Regeringen avser att, såsom framgår av regeringsbeslut om överenskommelse med idéburna organisationer inom det sociala området den 23 oktober 2008 (IJ2008/2110/UF), informera den ideella sektorn om relevant arbete som pågår på integrationsområdet inom Regeringskansliet och andra statliga myndigheter.

Detta är ett arbete som sker löpande i form av olika dialoger mellan politiker, myndigheter och civilsamhället i aktuella frågor. Den 17 mars 2014 anordnades ett samråd mellan Integrationsminister Erik Ullenhag och ca 25 organisationer inom integrationsområdet.

8. Regeringen avser att, i likhet med regeringsbeslutet om överenskommelse med idéburna organisationer inom det sociala området den 23 oktober 2008 (IJ2008/2110/UF), höra och uppmärksamma den ideella sektorn under t.ex. utredningsarbete när det handlar om integrationsfrågor.

Under 2014 har Regeringskansliet inte lämnat några utredningsförslag så för 2014 finns ingen återrapportering som avser detta.

9. Regeringen avser att, i likhet med regeringsbeslutet om överenskommelsen med idéburna organisationer inom det sociala området den

23 oktober 2008 (IJ2008/2110/UF), ta tillvara de ideella organisationernas erfarenheter inom integrationsområdet och verka för att olika aktörer sprider kunskap om den metodutveckling som sker i den ideella sektorn.

Den 2 juni anordnades konferensen "Integrera mera – det civila samhällets betydelse för integrationen. Konferensen visade bl.a. på det civila samhällets mångfald och idérikedom och inspirerade till hur det civila samhällets organisationer och den offentliga sektorn kan samverka i integrationsarbetet. På konferensen deltog ca 120 personer från bl.a. kommuner samt uppskattningsvis 60 organisationer.

Regeringen har lämnat skrivelse 2013/14:244 Riksrevisionens rapport om staten och det civila samhället i integrationsarbetet där regeringen delvis instämmer i Riksrevisionens övergripande bedömning att ambitionen att på olika sätt involvera det civila samhället i statens integrationsarbete inte har resulterat i motsvarande utveckling i berörda myndigheters faktiska arbete.

Länsstyrelserna har i uppdrag att prioritera insatser som väsentligt bidrar till att öka kommunernas mottagningskapacitet, inklusive vidarebosatta. Länsstyrelserna ska också verka för att stärka den civila sektorns roll, t.ex. genom att fler överenskommelser om integration med civila sektorn kommer till stånd. 2014 hade samtliga län en organiserad samverkan mellan myndigheter, kommuner, landsting och – i flera fall – även föreningsliv och näringsliv. Arbetet för att stärka den civila sektorns roll har prioriterats och hanterats väldigt olika i olika län. Intresset från civilsamhället bedöms dock på de flesta håll stort, och arbetet med medel inom 37a § för flyktingguider och familjekontakter utvecklas.

10. Regeringskansliet har upprättat ett avtal med Malmö Ideella förenings Paraplyorganisation om att genomföra seminarie- och nätverksarbete om verksamhet med mentorer för nyanlända som vill engagera sig i ideella organisationer (IJ2009/1848/UF). I detta arbete ingår att organisationen bör redovisa sina erfarenheter i en rapport till Regeringskansliet under 2010.

Avrapporterad 2012. Avslutad.

11. Regeringen har gett Ungdomsstyrelsen i uppdrag att under 2010 utlysa sammanlagt 13 miljoner kronor till ungdomsorganisationer och andra organisationer inom civilsamhället som vill arbeta med engagemangsguider och liknande metoder av uppsökande karaktär. Dessa me-

toder bör syfta till att genom uppsökande verksamhet i områden med lägre organisationsgrad stimulera till kontakter inom det civila samhällets organisationer inom skilda verksamhetsområden (IJ2009/1454/JÄM, IJ2010/138/JÄM, IJ2009/2215/UF).

Satsningen på stöd till engagemangsguider pågick under åren 2010–2013. Satsningen innebar att olika grupper (t.ex. nyanlända eller ensamkommande unga) och verksamheter matchades. MUCF genomförde en utvärdering som redovisades i september 2014 (dnr U2014/5179/UC). Utvärderingen visar att föreningsrepresentanter i de lokala projekten hittat metoder för att kunna engagera fler. Det civila samhällets betydelse och kapacitet synliggjordes och jämställdhetsfrågorna ställdes i fokus.

12. Regeringen har gett Ungdomsstyrelsen i uppdrag att, inom ramen för ett projekt, genomföra samtal och skapa nätverk med ett tiotal ideella organisationer om hur arbetet för mångfald och mot diskriminering inom den egna verksamheten kan utvecklas. Regeringen har vidare gett i uppdrag åt Ungdomsstyrelsen att under 2010 utlysa 5 miljoner kronor som kan sökas av organisationer som vill intensifiera sitt arbete mot diskriminering, särskilt könsdiskriminering, och för jämställdhet inom den egna verksamheten. I uppdraget ingår att sammanställa en rapport (IJ2007/26/UF).

Avrapporterades 2012. Avslutad.

13. Regeringen har beslutat att inrätta ett forskningsprogram om det civila samhället under 2010 (se prop. 2009/10:55). Programmet pågår i tio år och omfattar dels ett flervetenskapligt grundforskningsprogram för forskning om det civila samhället, dels forskningsbaserade studier för grundläggande kunskap om det civila samhället, inklusive mötesplatser för forskarsamtal och spridning av forskningsbaserad kunskap. Vetenskapsrådet har fått i uppdrag att genomföra grundforskningsprogrammet (IJ2009/2201 [delvis], IJ2209/2322 [delvis], IJ2009/2320 [delvis]). Regeringen avser att avsätta ca 22 miljoner kronor per år.

Pågående arbete.

14. Statistiska Centralbyrån (SCB) har fått i uppdrag att ta fram samlad och kompletterad statistik om det civila samhället. En första redovisning bör om möjligt ske 2011 (IJ2010/137/UF).

Statistiska Centralbyrån (SCB) redovisade i september 2011 statistik om det civila samhället i en första publikation (U2011/6905/UC). SCB genomför detta uppdrag i samarbete med en referensgrupp bestående av representanter från civila samhällets organisationer. En uppdaterad publikation presenterades hösten 2012.

En andra publikation om statistik för det civila samhället publicerades i december 2012. Läs statistiken på SCB:s webbplats.

15. Regeringen har för avsikt att fatta beslut om en handlingsplan för arbetsintegrerande sociala företag. Syftet med handlingsplanen är att underlätta för fler växande sociala företag. Planen utarbetas f.n. inom Näringsdepartementet.

Åtterrapporerades 2012.

16. Regeringen följer arbetet i den anordnargrupp som Arbetsförmedlingen har bildat i samråd med Svenska ESF-rådet för att säkerställa sysselsättningstillfällena för deltagarna i den tredje fasen av jobb- och utvecklingsgarantin. I anordnargruppen kan bland annat ideella organisationer vara representerade. (Pågående uppdrag.)

Avrapporterad 2012.

17. Arbetsförmedlingen har skrivit ramavtal med Röda Korset, Hela Sverige ska leva, Myrorna, RF, Svenska kyrkan och IDEA för tredje fasen i jobb- och utvecklingsgarantin m.fl. Regeringen avser att överväga hur Arbetsförmedlingen skulle kunna stimuleras ytterligare att säkerställa att sociala företag och ideella organisationer deltar i denna verksamhet.

Avrapporterad 2012.

18. Regeringen avser att fortsätta arbetet med jobbgarantin för ungdomar enligt förordningen (2007:813) om jobbgaranti för ungdomar, i enlighet med vilken arbetspraktik också kan genomföras hos idéburna organisationer.

Avrapporterad 2012.

19. Regeringen avser att överväga hur myndigheter kan stimuleras att ge utrymme för fler instegsjobb inom ideella organisationer för nyanlända. I och med att reformen för nyanländas arbetsmarknadsetablering träder i kraft den 1 december 2010 kommer Arbetsförmedlingen att behöva tillgång till fler instegsjobb inom idéburna organisationer.

Åtgärden kvarstår oförändrad.

20. Regeringen har gett Arbetsförmedlingen i uppdrag att under 2009–2010 genomföra ett pilotprojekt som syftar till att finna metoder för att minska utanförskap bland utrikes födda kvinnor som inte deltar på arbetsmarknaden (A2009/1763/AE). Projektet ska genomföras i samarbete med föreningar som finns i kommuner med lokala utvecklingsavtal. Uppdraget ska redovisas senast den 1 april 2011.

Avrapporterad 2012.

21. Regeringen har lämnat förslag om att en person, som av kommunen bedömts behörig att delta i svenskundervisning för invandrare (sfi) och antagits till utbildningen, ska kunna vända sig till en folkhögskola med betygsrätt för sfi. Lagen föreslås träda i kraft den 28 juni 2010.

Avrapporterad 2012

22. Regeringens yrkesvuxsatsning innebär att kommunerna kan få statsbidrag för att anordna yrkeskurser för vuxna. Satsningen möjliggör för kommunerna att inom ramen för orienteringskurser erbjuda svenskundervisning för invandrare som är integrerad med yrkesutbildningen. Undervisningen kan genomföras i samverkan med ideella organisationer.

Åtgärden kvarstår oförändrad.

23. Regeringen har gett svenska ESF-rådet i uppdrag att samordna Sveriges genomförande av europeiska året för bekämpning av fattigdom och social utestängning 2010 (S2009/263/ST). En målsättning med europeiska året är att stärka grupper i särskilt utsatta situationer, t ex. nyanlända.

Avrapporterad 2012. Temaåret är genomfört.

Idéburna organisationernas återrapportering

Organisationernas gemensamma arbete

Organisationernas gemensamma arbete med Överenskommelsen inom integrationsområdet (ÖKI) fortsatte under verksamhetsåret 2014.

Organisationerna har utvecklat en samverkansform där styrgruppens organisationsrepresentanter inbjuder till gemensamma möten. Inbjudan med dagordning skickas till samtliga organisationer som skrivit under ÖKI minst 3-4 veckor i förväg. Beslut i gemensamma frågor tas av de representanter från organisationerna som deltar i mötet. På mötet bestäms också datum för nästa möte. Minnesanteckningar från mötet skickas till samtliga organisationer som undertecknat ÖKI. Mellan mötena skickas även vid behov uppdateringar om vad som skett i arbetet nationellt inom ÖKI. Företrädare för organisationerna har haft tre möten under året, i mars, september och december.

Förslag till verksamhetsplan och val av organisationsföreträdare till Styrgruppen

Under mars mötet föreslogs, diskuterades och förankrades förslag för Styrgruppens verksamhetsplan för 2014. Mötet förordade fortsatt stöd för de processer som initierades med de regionala konferenser som genomförts sedan 2011. Studien om somalisk familjeåterförening kom-

mer att slutföras under året och resultaten bör presenteras på de orter där den genomförts, dvs. Malmö, Borlänge, Växjö och Sundsvall. Mötet förordade också att relationerna och beröringspunkterna mellan Överenskommelsen inom det sociala området och Överenskommelsen inom integrationsområdet bör studeras. Organisationerna beslutade dessutom att inom Styrgruppen för ÖKI driva frågan om ersättning för olika åtaganden för ÖKI. Därutöver valde organisationerna sina representanter till Styrgruppen för ÖKI vars sammansättning framgår av bilaga 1.

Organisationernas synpunkter på arbetet med Överenskommelsen inom integrationsområdet

Organisationerna fick träffa dåvarande integrationsminister Erik Ullenhag efter att i brev daterat i oktober 2013 framfört synpunkter om vilka förutsättningar som bedömdes viktiga för att ta tillvara de möjligheter som främjar det gemensamma arbetet för integrationen inom ramen för ÖKI. I brevet togs följande förutsättningar upp:

- Arbetet med ÖKI bör knytas till integrationspolitiken
- Regeringen bör utfärda en tydlig signal till berörda statliga myndigheter att ÖKI är viktigt och att myndigheterna ska finna former för samverkan och samarbete med organisationerna
- Den nuvarande sammansättningen av Styrgruppen för ÖKI bör ses över samt
- Att finansiera organisationernas arbete i ÖKI.

Ministern betonade civilsamhällets viktiga roll och att civilsamhället ska komplettera, inte ersätta staten eller ses som besparingsåtgärd. När det gäller de synpunkterna från organisationerna gav ministern besked om att han skulle fundera vidare kring hur öka den politiska förankringen, se över representationen i styrgruppen och finansieringen samt påtalade att det i regleringsbrevet till Länsstyrelserna för 2014 getts i uppdrag att verka för att stärka den civila sektorns roll, till exempel genom att fler överenskommelser om integration med civila sektorn kommer till stånd.

Frågan om organisationernas synpunkter aktualiserades i samband med att en ny regering tillträdde under hösten 2014. Både i september och december möten diskuterades frågan. Regeringen uttryckte i budgetpropositionen att "arbetet med överenskommelsen från 2010 med idéburna organisationer och SKL inom integrationsområdet står inför en fortsatt utveckling. Under 2015 kan det finnas behov av att se över formerna för detta arbete". Mot den bakgrunden beslutade organisationerna i december mötet att en skrivelse skulle skickas till ansvariga statsråd, vilket gjordes i januari 2015. I skrivelsen presenterades

samma synpunkter som framförts till förra statsrådet.

I mötet i december behandlades också en annan fråga där organisationer inte kunde komma till en gemensam uppfattning. Det handlade om ett initiativ från regeringskansliets representanter i Styrgruppen om att påbörja en utvärdering av styrgruppens arbetsformer, som ett steg i det arbetet som regeringen aviserade i budgetpropositionen. En del av organisationsföreträdarna i Styrgruppen menade att diskussionen som pågått under en längre tid mellan organisationerna handlade både om form och innehåll. Utifrån det perspektivet var den utvärderingsansats som presenterades av regeringskansliets representanter begränsad till formen. Dessa argument presenterades till regeringskansliets representanter i Styrgruppen, vilka bestämde att regeringen skulle göra en utvärdering av styrgruppens arbetssätt på egen hand.

Organisationernas åtgärdsplan och åtaganden

Det arbete som organisationerna genomfört följer den åtgärdsplan och de åtaganden som uttrycks i överenskommelsen inom integrationsområdet. Fokus i arbetet har legat på spridning av överenskommelsen, utveckling av former och metoder för att idéburna organisationer bättre ska kunna medverka i integrationsarbetet samt frågan om resurser och organisationernas delaktighet. En grundläggande fråga har varit samverkan mellan de idéburna organisationerna.

Spridning av ÖKI

En central uppgift har varit fortsatt spridning av överenskommelsen, då den fortfarande är okänd både inom offentlig sektor och bland organisationer på lokal och regional nivå. Det har varit organisationerna som haft huvudansvaret för de sju regionala konferenserna som sedan 2011 hittills genomförts. Under året fortsatte organisationerna i dessa regioner att fortsätta arbetet med att förankra ÖKI i de regionala och lokala sammanhangen. En beskrivning av detta arbete har lämnat i inledningsavsnittet.

Studie – Överenskommelsen inom integrationsområdet i familjeåterföreningsarbete

Organisationerna föreslog inför verksamhetsåret 2012 en satsning kring familjeåterförening för att testa ÖKI i praktiken. Idén var ursprungligen att de tre parterna skulle göra gemensamma satsningar i de föreslagna orterna för att se hur ÖKI skulle kunna användas i praktiken. Detta visade sig vara för operativt och istället bestämdes i enighet mellan de tre parterna i Styrgruppen att ge Lunds Universitet i uppdrag att genomföra en studie vars syfte är att följa upp principerna i överenskommelsen i förhållande till hur familjeåterföreningen går till i Rosen-

gård (Malmö), Borlänge kommun, Sundsvalls kommun och Växjö kommun. Studien färdigställdes under året och presenterades i den årliga nationella konferensen om ÖKI i november. En presentation av studien gjordes även i Borlänge kommun och Sundsvalls kommun.

Samverkan mellan organisationerna

De idéburna organisationernas samverkan inom integrationsområdet är under utveckling på såväl nationell som regional och lokal nivå. Det är inte helt enkelt då de organisationer som verkar inom integrationsområdet är olika, verkar inom olika samhällsområden och har olika uppdrag. Att hitta samverkansformer tar tid och är en process i sig. I organisationsmötet i december beslutades enhälligt att beslut som tas av organisationsföreträdare i Styrgruppen ska ske i konsensus då organisationsföreträdare i Styrgruppen representerar samtliga organisationer som tecknat ÖKI. Det är önskvärt att de samverkansformer som ger representativitet och återkoppling mellan organisationer på nationell nivå inom ramen för ÖKI tillämpas och utvecklas även regionalt och lokalt.

Sveriges Kommuner och Landstings återrapportering

- SKL:s åtgärdsplan i Överenskommelsen inom integrationsområdet grundar sig i följande:
- SKL ser Överenskommelsen inom integrationsområdet som en möjlighet att underlätta och stimulera till samverkan på lokal nivå mellan kommuner och idéburna organisationer,
- SKL arbetar för att sprida det framgångsrika samarbetet mellan kommuner och idéburna organisationer som redan pågår ute i lokalsamhället med syfte att inspirera andra kommuner och aktörer inom integrationsområdet till ökad samverkan med civilsamhället,
- SKL lyfter vikten av att samverkan med civilsamhället framöver även ska involvera statliga myndigheter och näringslivet eftersom de har en central roll för att nyanlända bättre ska kunna integreras i samhälls- och arbetslivet.

Ett sätt att nå framgång med den nationella Överenskommelsens målsättningar och intentioner kan vara att Överenskommelsen på integrationsområdet konkretiseras genom upprättandet av lokala överenskommelser.

SKL:s tre åtaganden syftar till att stimulera denna önskvärda utveckling.

De tre åtagandena och SKL:s aktiviteter kring dessa under 2014

SKL:s första åtagande är att bidra till att Överenskommelsen inom integrationsområdet blir känd av organisationens medlemmar, dvs. kommuner, landsting och regioner. Överenskommelsen inom integrationsområdet har därför, sedan den undertecknades, publicerats på förbundets hemsida. Vidare kommuniceras den löpande med kommunerna i de ständigt pågående kontakter som sker mellan kommunerna och SKL på integrationsområdet. Vi kan konstatera att Överenskommelsen inom integrationsområdet och samverkan med idéburna sektorn nu är en integrerad del av SKL:s arbete med frågor som rör asylsökande, flyktingar och deras anhöriga och att den "marknadsförs" när SKL i olika sammanhang träffar landets kommuner i integrationsfrågor. Detta har under 2014 bland annat skett på ett flertal konferenser för berörda i kommuner och myndigheter som arbetar med asyl- och flyktingmottagarfrågor. Den nationella konferensen som parterna arrangerade under 2014 var också en viktig arena för att fortsätta göra överenskommelsen känd för förbundets medlemmar och övriga deltagare.

SKL:s andra åtagande är att på olika sätt sprida goda exempel på lokal samverkan mellan kommuner och idéburna organisationer samt erfarenheter av Överenskommelsen inom integrationsområdet till medlemmarna. SKL publicerade under hösten 2014 på sin hemsida en idébank med goda exempel inom olika områden som har beröring på asyl- och flyktingmottagande, bland annat goda exempel på samverkan mellan idéburna organisationer och det offentliga. Syftet är att visa på vilka möjligheter samarbete på lokal nivå innebär för ett framgångsrikare integrationsarbete och sprida det till andra aktörer och kommuner för att inspirera och stimulera till ökad samverkan med den idéburna sektorn. SKL är också projektägare till ett projekt som heter LOSSA, lokala spelplaner för samverkan mellan olika aktörer. Syftet med projektet är att identifiera och utveckla framgångsrika strategier och strukturer för samverkan mellan idéburna organisationer och det offentliga samt identifiera eventuella hinder. Projektet ska ge ut en handbok i hur samverkan mellan idéburna organisationer och det offentliga kan fungera i praktiken och lyfta goda exempel på lokal och regional nivå.

SKL:s tredje åtagande är att påtala för andra aktörer, bland andra statliga myndigheter, att de också har en roll att spela i samverkan med idéburna organisationer. Detta gör SKL främst i de befintliga samarbetena och nätverk som förbundet har t.ex. med Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Försäkringskassan och länsstyrelserna. Förbundets bedömning är att intresset för samverkan med den idéburna sektorn successivt fortsätter att öka i takt med att det blir tydligt vilken kompletterande roll idéburna organisationer har och i takt med de utmaningar som samhället står inför på integrationsområdet.

Bilagor

Styrgruppens sammansättning 2014

Under 2014 har Regeringskansliet ordförandeskapet i styrgruppen.

För organisationerna

Jan Runfors (Hela Sverige ska leva)

jan.runfors@comhem.se

Julio Fuentes (SIOS)

julio.fuentes@sios.org

Nilla Helgesson (Skyddsvärnet)

nilla.helgesson@skyddsvarnet.se

Gun Holmertz (Caritas Angered/Göteborg)

gun.holmertz@telia.com

För Regeringskansliet

Jenny Andersson Rivas, ordförande
(Arbetsmarknadsdepartementet)

jenny.andersson.rivas@regeringskansliet.se

Maria Nilson (Utbildningsdepartementet)

maria.nilson@regeringskansliet.se

För Sveriges Kommuner och Landsting

Birgitta Hällegårdh

birgitta.hallegardh@skl.se

Lotta Dahlerus

lotta.dahlerus@skl.se

Styrgruppens sammansättning 2015

Under 2015 har organisationerna ordförandeskapet i styrgruppen.

För organisationerna

Jan Runfors, ordförande (Hela Sverige ska leva)

jan.runfors@comhem.se

Julio Fuentes (SIOS)

julio.fuentes@sios.org

Nilla Helgesson (Skyddsvärnet)

nilla.helgesson@skyddsvarnet.se

Gun Holmertz (Caritas Angered/Göteborg)

gun.holmertz@telia.com

För Regeringskansliet

Lena Ljungberg

lena.ljungberg@regeringskansliet.se

(Arbetsmarknadsdepartementet)

Maria Nilson (Utbildningsdepartementet)

maria.nilson@regeringskansliet.se

För Sveriges Kommuner och Landsting

Birgitta Hällegårdh

birgitta.hallegardh@skl.se

Lotta Dahlerus

lotta.dahlerus@skl.se

I kronologisk ordning har följande organisationer anslutit sig till Överenskommelsen inom integrationsområdet till dagens datum:

Civilförsvarsförbundet
Riksteatern
Caritas Sverige
Romersk-katolska kyrkan
Kurdiska Riksförbundet
Internationella Kvinnoförbundet
Folkbildningsförbundet - studieförbundens intresseorganisation
Sveriges Kommuner och Landsting
RIFFI
Caritas Angered
LP-verksamhetens Ideella Riksförening
Hela Sverige ska leva
IOGT-NTO
Sveriges Kristna Råd
Sociala Missionen
Föreningen Skyddsvärnet i Stockholm
Rainbow Sweden
Afrosvenskarnas Riksförbund
Malmö Idrottsföreningars Samorganisation
Malmö Ideella föreningars Paraplyorganisation
Sveriges Föreningar
Göteborgsregionens Sociala Ekonomi
SIOS
Svenska Röda Korset
Uppsala Föreningsråd
Forum för frivilligt socialt arbete
Hyresgästföreningen
Irakiska Riksförbundet i Sverige, IRS
Riksförbundet Frivilliga Samhällsarbetare
Folkets Hus och Parker
Eritreanska Riksförbundet i Sverige
Riksidrottsförbundet
RFSL
Studieförbundet Bilda
Svenska Missionskyrkan
Svenska kyrkan
Magan Welfare Förening
FAIS-IR
Somaliska riksförbundet i Sverige
Ukrainska alliansen i Sverige

Turkiska kvinnoförbundet
Frivilligsamordnarnas förbund
Individuell Människohjälp
Gulan Förening i Stockholm
Kvinnofrid för Demokrati
Riksförbundet Sveriges Frivilligcentraler
Sveriges Ensamkommandes Förening

För ytterligare information om hur man ansluter sig till överenskom-
melsen kontakta:

SIOS, Julio Fuentes: julio.fuentes@sios.org

The background features several large, solid orange geometric shapes: a circle in the top-left, a triangle in the top-right, a quadrilateral in the middle-left, and a rectangle in the bottom-right. The text is positioned in the bottom-left area.

**Överenskommelsen
inom integrationsområdet**